

Protokoll

Leidandmed	EAA.3071.1.15
Kaader	3,4
Daatum	27.10.1883
Protokoll number	12
Protokoll teema	5. Kahjutasu
Märkused	

Kohtumehed			
Eesnimi	Perekonnanimi	Täisnimi	Roll
Mihkel	Wartbetg		Peakohtumees
Jüri	Tudeberg		Kohtumees
Jaan	Wanaweski		Kohtumees
Gustas	Wender		Kirjutaja

Astus kohtu ette **Priidik Kändler** - Mina kaeban: **Jaan Kalmiini** peale, ta löi mulle pähe mittu korda kase puuga, (see oli kui luuawars) - Mina kutsusin **Uustalu** peremehe oma maiasse ja rääkisin temaga ilusti, ütlesin nüüd hakkawad loomad heinamal käima, mina sulle luban kaks korda päewas üle oma heinama käija, ja mina tahan üle sinu karjama oma heinamaale kah käija. Ta ütles, mina teen oma loomele heinamaale aia ja olen nendega nii kaua kui sügiseni oma heinamaal. Läksid mõned nädalad mööda, leitsin Uustalu loomad oma heinamaa pealt, siis mina lasksin oma poisi Uustalu peremehe käest küsida? Kas mina woin üle sinu heinamaa oma loomega minna, kust mina enne olen käinud, Uustalu peremees ütles, ei ma tahan ädalast teha. Mina läksin oma rukkist leikama, nägin Uustalu loomad jälle oma heinamaa ädala peal söövad, ütlesin karjatsele, mine koju, ta läks, pea oli karjane jälle seal oma loomega, siis tulid Uustalu peremehe pojad: **Jaan Kalmiin** ja **Jüri Kalmiin**, Jaan löi puuga wasta aeda, ütles: kelle loomad sa keelad läbi minemast, hakkas aeda maha wõtma, mina ütlesin see on minu aed, mina ütlesin too Tallitaja seis see moistab meile õigust, ta ütles mina olen sinu Tallitaja; mina ei lasknud loomi läbi, siis ta hakkas mulle kase puuga pähe andma, muidu oleks ta mind maha woinud lüüa, et minul sirp käe oli selle pärast ei saand ta mind täieste lüüa, ta löi selle puu otsaga. Poeg tuli mulle appi, aias teda minu kallalt ära, ta ütles oh sa kurat said weel wähe.

Astus ette tunnismees - (oma pere pois) Priidik Tunp - Mina nägin kui **Jaan Kalmiin** peremeest peksis heinamaal, neid hoope ei lugenud mina mitte, ta ütles: mina tahan sulle kuradile anda, Kaarel oli mullu arg.

Astus kohtu ette tunnismees (oma pere tüdruk) **Liisu Uidaküll** - Uustalu poisid tulid oma loomi aiama, Jaan hakas peremeest peksma, seda ei tea mina mitte kui palju ta lüja sai.

Astus kohtu ette (Priidik Kändleri wenna tütar) **Miina Liiv** tunnistas, meie läksime wäljale rukkist leikama, Uustalu Jaan ja Jüri tulid heinamaale, mina ei näinud muud kui kuulsin lööma matsud, mina ei olnud nende juures.

Astus kohtu ette **Jaan Kalmiin** - Meie läksime isa käsu peale Jüriga karjast aitama loomi heinamaale aiada, läksime üle **Hansu** heinamaa, Hansu peremees oli aia augu peal ees ütles: mina ei lase sind loomega läbi minna, tahtis esite mind sirbiga lüüa, mina ei lasknud, siis tahtis sirbiga loomi lüija, jälle mina ei lasknud, mina ütlesin Jürile, kui ta siit ei lase siis mine sealt aia takka, siis ta juusis jälle kurja nimel, ütles kas sarwed peast ära ehk löön sirbiga sisse mine ei kuula; - ta läks natuke maad eemale pööris ümber ja tahtis mulle sirbiga lüja, siis mina lõin teda weise witsaga kolm orda mööda pead.

Astus kohtu ette Uustalu peremees **Mihkel Kolmiin** - Mina käskisin oma poegi aidata karjast loomi läbi aiada **Hansu** heinamaalt oma heinamaale, sest et karja plika tuli nuttes koju **Hansu** peremees ei olla teda lasknud loomi oma heinamaale aiada. Hansu peremees tunnistab et minu loomad olla tema tehtud heinamaa peale söönud, seal mina põle mitte käskinud karjast sööta. Mina käisin moisa päris Baroni herra juure, ta ütles mulle, nii kaua kui teie heinamaad segamini on käite oma loomega ka segamine selle konrakti lõppuni, wanad rajad ja wana õigus.

Kohtumeeste tunnistus - Tallitaja käis teisel päewal seda waatama ja meie käisime kolmandmal päewal saime seda kuulda et nad riidus olnud ja tahtsime seda kõike ise warma kuulda ja näha. Meie ei leidnud temal ühtigi wiga oledad, ei armi ega hawa, tema suu tunnistus meie wasta oli see: Mina panin käe ette wemla ots puutus kord wasta pead ja kätt, sest et mina kaela kõwerasse tõmbasin ja sirbiga wasta tõrjusin.

Kohus kuulas seda riiju asja hoolega mitmet pidi läbi,

I mõistis - et **Jaan Kalmiin** wasta seadust **Priidik Kändler**id on lõonud selle lööma eest maksab ta Priidik Kändlerile 5 rubl rahwi.

II et **Priidik Kändler** sirbiga **Jaan Kalmiini** ja tema isa loomi on tahtnud lüija ja seeläbi Jaan Kalmiini enam wihale ja raew löömale on ärritanud - et ka moisa päris Baroni herra poolt iga talukoha rentnikul käes olewa konraki lõppuni oma tehtud heinamaa peal oma loomega luba on käija, ei ole ka mitte Uustalu peremehele karja teed maa möödust pandud, peab ta siis üle teiste heinamaade käima, et aga Hansu peremees seeläbi riidu ja pahandust on tõstnud maksab 1 rubl. walla laeka trahwi.

III Et Uustalu peremees omad pojad on saatnud wäekombel ilma walla walitsuse poolt asja seletamata oma loomi heinamaale aiama ja et see läbi riid on tõusnud, maksab Uustalu peremees **Mihkel Kolmiin** 1 rubl. trahwi walla laeka.

Kohtu wanema eest wana kohtumes: Willem Lijur

1. Jüri Tudeberg
2. Jaan Wanaweski

Kirjutaja: G.Wender